

Nr 307.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning i anledning av sjukdom, som drabbat vissa elever vid tandläkarhögskolan i Stockholm; given Stockholms slott den 8 oktober 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 oktober 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, VOUGT, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och ecklesiastikdepartementen anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller.

I skrivelse den 15 mars 1947 har *odontologiska föreningen* — en sammanlutning av studerandena vid tandläkarinstitutet (numera tandläkarhögskolan) i Stockholm — anfört följande. I april 1945 hade en grupp odontologie studerande som ett led i sin utbildning till tandläkare anmodats närvara vid en obduktion å S:t Eriks sjukhus. Vid obduktionen, som företogs av den ordinarie läraren i patologi för ifrågavarande årskurs, konstaterades, att liket var starkt tuberkulöst. Efter hand drabbades 13 av de 23 studerande, som deltog i obduktionen, av tuberkulös sjukdom.

Föreningen har åberopat avskrifter av skrivelser från ifrågavarande föreningsmedlemmar eller deras föräldrar, varav framginge, att det stora flertalet av dem givit uttryck åt den bestämda uppfattningen att de insjuknade — icke minst på grund av frånvaron av erforderliga sanitära försiktighetsåtgärder — blivit smittade vid obduktionstillfället.

Föreningen har vidare anfört, att enligt lämnade uppgifter de insjuknades och deras föräldrars direkta utgifter i samband med tbc-sjukdomen med avdrag för sjukkasseersättningar uppgått till sammanlagt 13 549 kronor. Den sammanlagda ekonomiska förlusten för ifrågavarande studerande beräknade föreningen till 65 516 kronor. Föreningen har vidare erinrat om de risker och olägenheter, som de smittade föreningsmedlemmarna på längre sikt måste räkna med i form av förlängd studietid, förhöjda försäkringspremier m. m.

Den ekonomiska gottgörelse, som de smittade studerandena åtnjutit, begränsar sig, anför föreningen, till befrielse från terminsavgifter till tandläkarinstitutet och föreningen för höstterminen 1946. Därutöver komme en del inom studentkåren insamlade medel att fördelas bland de insjuknade.

Föreningen har hemställt, att medel måtte ställas till förfogande motsvarande *dels* de smittades direkta utgifter i samband med sjukdomen, sammanlagt 13 549 kronor, *dels ock* en med halva beloppet — 100 kronor per elev — reducerad avgift till tandläkarinstitutet för vårterminen 1947.

I skrivelse den 11 mars 1948 har odontologiska föreningen hemställt, att förenämnda ersättningsbelopp måtte ökas med 9 566 kronor, utgörande kostnader, som en av de insjuknade anmält utöver de i föreningens tidigare skrivelse medräknade beloppen.

Över föreningens framställningar ha yttranden avgivits av universitetskanslersämbetet efter hörande av tandläkarinstitutets lärarråd (kollegienämnd) och karolinska institutets lärarkollegium ävensom av riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen.

Tandläkarinstitutets lärarråd har åberopat ett av förutvarande läraren i patologi vid institutet, *f. professorn F. Henschen*, avgivet yttrande, vari till en början upplyses, att Henschen utfört den ifrågavarande obduktionen, vilken ägde rum den 24 april 1945 och gällde liket av en person med mediastinal-lymfkörteltuberkulos, tuberkulös perikardit, pleurit och peritonit samt akut miliartuberkulos.

Henschen har påpekat, bland annat, att icke samtliga de i odontologiska föreningens skrivelse avsedda studerandena deltagit i obduktionen samt att en av de i skrivelsen avsedda icke haft tuberkulos. Henschen anser vidare smittorisk vid obduktionen ytterst osannolik.

Henschen har företagit en undersökning angående tuberkulosens utbredning och former inom den ifrågavarande årskursen. Av handlingarna hos Stockholms studentkårers hälsovårdsbyrå hade framgått, att 18 kursdeltagare visat tecken till aktiv tuberkulos. Dessa utgjorde dels sådana som deltagit i ifrågavarande obduktion och dels sådana som icke deltagit i denna. Henschen har efter genomgång av för honom tillgängliga uppgifter sammanfattat resultatet på i huvudsak följande sätt.

Sammanfattningsvis kan det alltså beträffande de 18 fallen med aktiv tuberkulos sägas, 1) att fall 2 hade starka förändringar långt före obduktionen, 2) att fall 9 kan ha infekterats vid tiden för obduktionen, ehuru det synes mig sannolikare, att hon redan då var infekterad, 3) att i den stora gruppen av 11 fall, där tuberkulös sjukdom påvisats 4—7 månader efter obduktionsdagen, fall 1 visar betydligt svårare och sannolikt äldre förändringar än de övriga, och fall 11 möjligen betydligt färskare förändringar än alla andra, 4) att fall 8 synes intaga en särställning med hänsyn till infektionssättet och 5) att fallen 3, 12, 17 och 18, av vilka endast fall 3 bevisat obduktionen, visar förändringar så lång tid efter obduktionen, att sambandet med denna och med de 11 fall, som bilda den egentliga epidemien, är mycket tvivelaktigt.

På grund av allt detta har jag kommit till den slutsatsen, att man visserligen ej med full säkerhet kan utesluta, att ett antal studerande ådragit sig tuberkulos vid obduktionen, men att det är mycket sannolikare, att smittokällan vid den 11 fall omfattande egentliga epidemien är att söka bland de studerande själva.

Om det således för mig synes mycket litet sannolikt, att den påtalade obduktionen härvid spelat någon roll, så återstår det att ange den eller de smittokällor, som i övrigt kunna tänkas komma i fråga.

Man stannar då vid fallen 2 och 1. Mot antagandet, att fall 2 skulle vara smittokällan, talar i viss mån dess egenartade karaktär, man ansåg fallet ofarligt för omgivningen; å andra sidan äro förändringarna här betydligt äldre än i något annat fall. Fall 1, som enligt hälsovårdsbyråns läkares mening i främsta rummet skulle komma i fråga som smittokälla, synes även mig böra i hög grad misstänkas som epidemiens upphov.

Det förhållandet, att infektionen drabbat både sådana som bevisat obduktionen och sådana som ej närvarit, talar mot att smitta från obduktionen förelegat.

Även fallens fördelning inom alfabetets bokstäver E—H (dock med vissa undantag) synes mig kunna anföras som stöd för att smittokällan är att söka bland kursdeltagarna själva. Dessa ha nämligen icke blott vid denna enstaka, en dryg timme långa obduktionsdemonstration, utan framför allt vid de talrika och långvariga laborationerna i fysiologi och bakteriologi varit uppdelade i grupper, vilka arbetat mera intimt tillsammans; risken för infektion från kamrater med aktiv tuberkulos är då säkerligen mycket stor.

Något vetenskapligt bindande bevis för riktigheten av den tolkning, som här givits, kan tyvärr ej presenteras; därtill hade fordrats kännedom om fall 2:s infektiositet, helst vid ett flertal olika tillfällen, samt ett tidigare status på fall 1 än det första som föreligger, och som är daterat nära 5 månader efter obduktionen.

I ersättningsfrågan yttrar Henschen.

Denna fråga bör enligt min mening lösas på olika sätt, alltefter den smittokälla, som kan anses mest sannolik. Skulle man i en eventuellt fortsatt utredning komma till det resultatet, att epidemien uppstått genom damminfektion på S:t Eriks sjukhus' undermåliga obduktionssal, vilket i och för sig måste anses mycket osannolikt, så kunde Stockholms stad tänkas bli ersättningsskyldig. Har smittokällan åter funnits bland de studerande själva, är väl ingen direkt ersättningsskyldig. Däremot skulle väl epidemien i sådant fall kunna betraktas som olycksfall i arbetet och de lidande på grund härav få ersättning av statsmedel.

Lärarrådet har för sin del anfört följande.

Lärarrådet vill framhålla, att det av den av professor Henschen förebragta

utredningen torde framgå, att det numera icke lärer föreligga möjlighet att med bestämdhet angiva smittans ursprung. Å ena sidan är det möjligt och även sannolikt, att bland studenterna funnits en smittokälla, som givit upphov till de många sjukdomsfallen. Å andra sidan synes icke med visshet kunna uteslutas, att smittan härrör från den ifrågavarande obduktionen.

Huruvida i detta läge ersättning av statsmedel bör utgå till de insjuknade undandraget sig lärarrådets bedömande.

Karolinska institutets lärarkollegium har såsom eget yttrande åberopat en av *professorn A. Kristenson* utförd, den 10 november 1947 dagtecknad utredning, vilken grundats på bland annat läkarkort från Stockholms studentkårens hälsovårdsbyrå, de vid odontologiska föreningens skrivelser fogade redogörelserna samt upplysningar erhållna vid personligt sammanträffande med flertalet insjuknade.

Kristenson anför till en början, att hösten 1944 vid tandläkarinstitutet i Stockholm började en kurs odontologie studerande, vilken omfattade omkring 120 deltagare. Enligt läkarkorten från hälsovårdsbyrån voro alla deltagarna med ett undantag vid undersökning i september 1944 icke behäftade med tuberkulos. Undantaget utgjordes av en 24-årig elev Karl-Erik Axelsson. Under åren 1945 och 1946 inträffade bland deltagarna i nämnda kurs ett antal insjuknanden av tuberkulös karaktär, för vilka Kristenson utförligt redogjort. De insjuknade voro, förutom Axelsson (med den av Kristenson använda beteckningen fall 1) studerandena Inga Haraldsson (fall 2), Per Olof Knutsson (fall 3), Claes Annerstedt (fall 4), Bengt Götharson (fall 5), Anna-Britta Qvarnström (fall 6), Bengt Gustafsson (fall 7), Ulla Gerd Hartman (fall 8), Dan Forssén (fall 9), Eva Maria Estborn (fall 10), Georg Eriksson (fall 11), Britta Hedström (fall 12), Torsten Franzén (fall 13), Monica Gejrot (fall 14), Börje Gullberg (fall 15), Bure Engström (fall 16), Arne Larsson (fall 17) och Barbro Larsson (fall 18). Av dessa hade när utredningen företogs Axelsson avlidit i lungtuberkulos. Sedermera har även Annerstedt avlidit i samma sjukdom. 11 av de uppräknade hade deltagit i obduktionen den 24 april 1945. Knutsson (fall 3), Götharson (fall 5), Gustafsson (fall 7), Britta Hedström (fall 12), Gullberg (fall 15), Arne Larsson (fall 17) och Barbro Larsson (fall 18) hade icke deltagit i obduktionen.

Kristenson har redogjort för innehållet i ett i ärendet ingivet särtryck ur tidskriften *Nordisk medicin* år 1941, innehållande ett av professor Arvid Lindau hållet föredrag, betitlat: Om tuberkulös yrkesinfektion hos medicinare, särskilt med hänsyn till åtgärder vid obduktionstjänstgöring. Härom har Kristenson anförts.

Det framgår av denna redogörelse att betydande yrkesrisk föreligger för medicinare och sköterskor dels genom sjukhustjänst och dels genom smitta från sektionslokal, där tuberkulösa fall obduceras. Vidare hava direkta bakteriologiska undersökningar av lokal, där tidigare fall av tuberkulos obducerats och där ordinär rengöring verkställt, visat förekomst av tuberkelbaciller i icke ringa mängd. Lindau påpekar också, att vissa åtgärder minskat smittorisken för de studerande. Dessa åtgärder hava bestått i en begränsning av antalet tuberkulosobduktioner, i formalinbehandling av liket före obduk-

tionens företagande samt i desinfektion av vid obduktionen använda instrument, brickor, obduktionsbord, golv etc. med Tebecit. Det framhålles också vikten av BCG-vaccination av tuberkulinnegativa studerande.

Rörande sjukdomsfallen har Kristenson gjort i huvudsak följande sammanfattning.

Det framgår, att fall 1 inträffat långt före obduktionen. Tuberkulosdiagnosen var visserligen till en början osäker, men med hänsyn till det följande förloppet torde man vara berättigad att antaga, att tuberkulos förelegat hela tiden. Det har emellertid ej varit fråga om öppen tuberkulos, ty negativa prov på ventrikelsköljvätska föreligga från hösten 1944 och från sputum våren 1946. Dock fanns hösten 1945 tuberkelbaciller i pleurasexsudatet men lungprocessen var stationär. Fall 2, som inträffade en månad efter obduktionen hos en förut tuberkulinnegativ, utgöres av en typisk färsk tuberkulös hilusprocess, där sedermera pleurit tillstötte. Hon hade närvarit vid obduktionen och därvid fått »stänk» i ansiktet. Från augusti 1945—januari 1946, alltså $3\frac{1}{2}$ — $8\frac{1}{2}$ månader efter obduktionen, insjukna i respektive konstateras tuberkulös sjukdom hos 12 elever (fall 3—14). Den tuberkulösa sjukdomens karaktär i dessa fall tyder på, att en färsk infektion föreligger: primäraffekt, pleurit, smärre infiltrat etc., allt förändringar, som äro typiska för det första skedet av en tuberkulös infektion. Även i fall 4, i vilket i september 1945 — $4\frac{1}{2}$ månader efter obduktionen — konstaterades en öppen lungtuberkulos med förändringar i ena överloben kan man à priori icke utesluta, att det rör sig om en färsk tuberkulös process. Det fortsatta förloppet i detta fall karakteriserades av en snabb progress, vilket förhållande kan peka på att även före september 1945 en progredierande typ av kort varaktighet förelegat. I varje fall finns inga tecken till förefintligheten av en äldre lungprocess, som kan hava exacerberat.

Sjukdomsfallen inträffade såväl hos elever, som varit närvarande vid obduktionen, som hos elever, som icke varit närvarande, även om de förra äro något flera till antalet. Sjukdomstypen hos dessa båda kategorier är densamma.

Våren 1946 konstateras inga nya fall förrän i maj 1946 — mer än 1 år efter obduktionen — då vid kontrollundersökning påträffades 3 fall med smärre infiltrat. Sista fallet — även detta med infiltrat — upptäcktes i oktober 1946, över $1\frac{1}{2}$ år efter obduktionen. Endast ett av dessa fall hade närvarit vid obduktionen. De iakttagna lungförändringarna äro av den natur, som man möter i tuberkulosinfektionens första tid.

Beträffande sambandet mellan sjukdomsfallen och obduktionen samt andra tänkbara smittokällor har Kristenson anfört följande.

Av de här skisserade förhållandena framgår, att huvuddelen av de inträffade sjukdomsfallen med hänsyn till arten av sin sjukdom och med avseende på tidpunkten för uppträdandet väl kunna sättas i samband med en tuberkulös infektion under våren 1945. Flera möjligheter för tuberkulös smitta kan teoretiskt framställas. Dels kan smitta hava kommit från någon av eleverna själva, dels kan den hava kommit från personal och patienter, med vilka de varit i beröring, och dels kan den härröra från obduktionen den 24 april 1945. Att den skulle hava kommit från någon av de studerande, kan icke utan vidare helt avvisas. Men den förefaller mig osannolik, då något smittosamt fall icke bevisligen förekommit under våren 1945. Personalen vid institutet har undersökts med hänsyn till tuberkulos, men med negativt resultat. Smitta från patienter kan icke föreligga, då beröring med dylika ej ägde rum under denna period av studierna.

Obduktionen den 24 april 1945 återstår som källa till den tuberkulösa infektionen. Det framgår av det ovan anförda, att denna smittotidpunkt väl är förenlig med inkubationstiden för huvuddelen av de inträffade sjukdomsfallen. Inkubationstiden i fall 2 blir då omkring en månad, vilket visserligen är i kortaste laget men ingalunda oantagligt, speciellt om hänsyn toges till den massiva infektion, som här synes hava varit förhanden. Därtill kommer, att obduktionen inneburit en bevislig samt också påtaglig smittorisk. Det obducerade liket hade mycket utbredda tuberkulösa förändringar av det slag, som innehåller mängder av tuberkelbaciller. Speciellt må framhållas, att i de tuberkulösa utgjutningarna i kroppshålorna och i hjärtsäcken rikligt med tuberkelbaciller äro förhanden. Till detta exsudat har säkerligen också vid obduktionstillfället blandats bacillhaltig materia från de tuberkulösa organen. Det har dessutom förekommit stänk från liket till omgivningen och det synes mig ytterst sannolikt, att dylikt stänk varit mera frekvent, än vad de direkta iakttagelserna upplyst om. Dylika stänk äro ju i regel av den storleksart, att de icke utan vidare kunnat inhaleras i lungorna och därigenom kunnat giva upphov till tuberkulos. Men om stänk fastnat på kläderna och där intorkat, kan det sedermera hava givit upphov till infektiöst damm, som kunnat inhaleras i lungorna och orsakat sjukdomen. Man kan också härigenom få en plausibel förklaring till att elever, som ej närvarit vid obduktionen men väl umgåtts med elever med från obduktionen bacillhaltiga kläder, ha kunnat ådraga sig smitta. Därav också en förklaring till den anhopning av fall hos de elever, vilkas namn börja på bokstav i alfabetets första del, och vilka elever arbetat tillsammans.

Vad beträffar de fyra fall, som konstaterats mer än 1 år efter obduktionstillfället, är det föga sannolikt att de ha direkt samband med detta, och detta speciellt, som endast ett av dem närvarit vid obduktionen. Däremot synes det mig acceptabelt om också icke möjligt att på något sätt bevisa, att de uppkommit genom smitta från insjuknade kamrater. Speciellt kommer härvid i fråga fall 4, som hösten 1945 befanns ha en öppen lungtuberkulos, och som en tid av höstterminen 1945 deltog i utbildningen av kursen i fråga.

Det är klart, att en viss osäkerhet måste vidlåda uttalanden i denna fråga och någon vetenskapligt exakt och bindande bevisning torde vara omöjlig att med stöd av föreliggande fakta åvägabrinda. Men jag är av den uppfattningen, att den smittokälla, som obduktionen den 24 april 1945 bevisligen utgjort, och som med hänsyn till tidsrelationerna för de konstaterade sjukdomsfallen och till deras art är fullt i överensstämmelse med tuberkulosforskningens nuvarande ståndpunkt, är mera antaglig än andra hypotetiska smittokällor.

Tandläkarinstitutets kollegienämnd har i samband med överlämnande den 30 mars 1948 av odontologiska föreningens förenämnda skrivelse den 11 mars 1948 anført bland annat följande.

Kollegienämnden har erfarit, att lärarkollegiet vid karolinska institutet numera avgivit ett yttrande i ärendet, vilket stöder uppfattningen, att den smitta studenterna ådragit sig, kan härröra från den påtalade obduktionen. Kollegienämnden finner detta starkt tala för att ersättning av statsmedel bör utgå till de insjuknade studenterna, eventuellt enligt de grunder, som gälla för olycksfall i arbete.

I detta sammanhang har kollegienämnden upplyst, att förutom de två studerande som avlidit en fått recidiv samt de övriga återupptagit sina studier under hösten 1946 eller år 1947.

Universitetskanslern har bland annat uttalat följande.

Här omhandlade sjukdomsfall synas stå mycket nära sådana sjukdomar, som orsakats av olycksfall i arbete. Det synes dock föga sannolikt, att lagen om försäkring för olycksfall i arbete kan anses vara direkt tillämplig å ifrågasvarande studerande. Jag anser emellertid, att de här föreliggande särskilda förhållandena väl motivera, att de studerande, som under ovan omförmälda tuberkulosepidemi insjuknat i tuberkulös sjukdom, av statsmedel erhålla ersättning för de utgifter för sjukvård m. m., vilka direkt föranletts av den tuberkulösa sjukdomen. Det synes även kunna ifrågasättas, att de skola erhålla annan i olycksfallsförsäkringslagen omförmäld ersättning (sjukpenning och eventuellt livränta).

Såsom framgår av kungörelsen den 29 november 1946, nr 724, äro eleverna vid tandläkarinstitutet att anse som arbetare i olycksfallsförsäkringslagens mening.

Det torde ankomma på kanslern att pröva den begäran om befrielse från viss del av studieavgiften vid institutet, varom odontologiska föreningen anhållit.

Riksförsäkringsanstalten har anfört följande.

Därest yrkessjukdomsförsäkringslagen (olycksfallsförsäkringslagen) varit tillämplig i förevarande fall, skulle ha utgivits ersättning för kostnader för erforderlig läkarvård och läkemedel m. m., sjukpenning samt i fall, där efter tiden för sjukpenning utgivande bestående nedsättning av arbetsförmågan med minst en tiondel förelegat, livränta. Storleken av den ersättning, som skulle utgått, kan icke bestämmas utan att omfattande utredning verkställas. Vad ersättning för läkarvård m. m. beträffar vill anstalten anmärka, att i handlingarna angiven kostnad härför icke synes i sin helhet kunna anses som erforderlig. Sjukpenning och livränta skulle ha beräknats efter en årlig arbetsförtjänst av 3 900 kronor. Vid sådant förhållande skulle vid förlust av arbetsförmågan sjukpenning ha utgivits med 7 kronor för dag, dock under tid för vård å sjukhus med visst avdrag enligt bestämmelse i 10 § i olycksfallsförsäkringslagen, och vid nedsatt arbetsförmåga det lägre belopp, som svarat mot nedsättningen, samt livränta vid förlust av arbetsförmågan med 2 600 kronor för år och vid nedsatt arbetsförmåga med det lägre belopp, som svarat mot nedsättningen. Vid dödsfall skulle ha utgivits begravningshjälp med 390 kronor samt till efterlevande änka eller änking och till barn, som icke uppnått sexton års ålder, livräntor med 975 kronor respektive 650 kronor för år, varjämte för det fall att elev, som avlidit, efterlämnat föräldrar, som för sitt uppehälle varit av den avlidnes arbete väsentligen beroende, livränta med belopp, motsvarande det av den avlidne bekomna understödet, dock högst 975 kronor, skulle ha ifrågakommit.

Därest åtgärder vidtagas för ersättnings tillerkännande till ifrågasvarande elever, torde böra föreskrivas, att från sådan ersättning avdrag skall göras med belopp, motsvarande den ersättning, som utgått eller kan komma att utgå från erkänd sjukkassa, samt, för det fall folkpension skulle beviljats, med belopp motsvarande det, varmed pensionen skulle minskats, om ersättningen faktiskt utgått vid tiden för pensionens beviljande.

Medicinalstyrelsen har yttrat följande.

Med hänsyn till att smitta genom obduktion synes sannolik för vissa av de insjuknade, medan smittovägarna för andra av eleverna synas vara mera osäkra, finner medicinalstyrelsen ur humanitär synpunkt ingen anledning till erinran mot förslaget att av allmänna medel med skäligt belopp täcka de i tuberkulos insjuknade elevernas sjukvårdskostnader m. m.

I detta sammanhang torde följande få omnämnas.

Frågan om utsträckande av yrkessjukdomsförsäkringslagens tillämplighet till att gälla även tuberkulos har behandlats bland annat i propositionerna 1936:209 och 1944:50. I överensstämmelse med den av vederbörande sakkunniga myndigheter uttalade uppfattningen ha statsmakterna härvid ansett, att förutsättningar för ett sådant utsträckande icke föreligger. I skrivelse den 12 maj 1948 ha riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen framlagt resultatet av en utredning rörande förekomsten av tuberkulos bland sjukvårdsanstaltarnas personal samt sjukdomens samband med tjänstgöringen. Ämbetsverken ha härom anfört, att utredningen visat att det föreligger en översjuktighet i tuberkulos bland tuberkulossjukvårdsanstaltarnas personal men att det tillgängliga statistiska materialet icke medger ett svar på frågan om orsakerna härtill. Ämbetsverken hade därför funnit sig nödsakade att fortsätta utredningen. Ett nytt och färskare material kunde nämligen förväntas ge fastare hållpunkter för bedömandet av frågan om sambandet mellan tjänstgöring och tuberkulosmitta. Av anförda skäl och då det för närvarande visat sig icke vara praktiskt möjligt att i det enskilda fallet avgöra, om smitta ådragits i tjänsten eller icke, kunde ämbetsverken emellertid icke förorda, att tuberkulos inrymmes bland yrkessjukdomarna.

Departementschefen. Frågan om tuberkulosen bör betraktas som en yrkessjukdom för sjukvårdspersonal och vissa jämförliga grupper anställda har tidigare prövats av statsmakterna. Då säkra grunder för en bedömning av sambandet mellan dessa gruppers yrkesarbete och sjukdomen tills vidare saknas, har emellertid tuberkulosen icke upptagits bland yrkessjukdomarna. En undersökning, som avser att belysa huruvida dylikt samband föreligger, har sedan någon tid bedrivits av riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen men kan ännu icke anses vara slutförd. Innan dess resultat föreligger, är jag icke beredd föreslå, att frågan upptages till förnyad prövning.

I förevarande ärende synas mig emellertid omständigheter ha förekommit, som motivera att frågan om ersättning prövas i särskild ordning.

Handlingarna i ärendet utvisa, att av den årskurs omfattande cirka 120 studerande, vilken började sina studier vid tandläkarinstitutet hösten 1944, sammanlagt 18 personer under de två följande åren insjuknade i tuberkulos. Två av dessa ha sedermera avlidit. Av de insjuknade hade 11 som ett led i sin utbildning den 24 april 1945 närvarit vid obduktionen av kroppen efter en i tuberkulos avliden person. Den medicinska utredningen ger vid handen, att någon säker kunskap icke kan vinnas rörande ursprunget till ifrågakvarande tuberkulosepidemi. Utredningen synes dock visa, att det är sannolikt att vissa av de insjuknade smittats vid ifrågakvarande obduktion. Det synes icke kunna uteslutas, att insjuknandet beträffande samtliga har sitt ursprung — direkt eller indirekt — i smitta vid obduktionen. Med hänsyn till det anförda och även till det förhållandet att det här varit fråga om en påtaglig massinfektion med de psykologiska återverkningar, som en dylik har, finner jag

mig böra tillstyrka, att viss ersättning av statsmedel utgår i anledning av sjukdomsfallen. Ersättning bör kunna utgå i samtliga ifrågavarande 18 fall, oavsett huruvida vederbörande avses i odontologiska föreningens framställningar och oavsett huruvida vederbörande deltagit i nämnda obduktion eller ej. Ersättningen bör bestämmas enligt de regler, som skulle ha tillämpats därest lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar varit tillämplig i förevarande fall, dock med de begränsningar som föreslagits av riksförsäkringsanstalten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att i anledning av den ifrågavarande tuberkulossjukdom, som drabbat studerandena Karl-Erik Axelsson, Inga Haraldsson, Per Olof Knutsson, Claes Annerstedt, Bengt Götharson, Anna-Britta Qvarnström, Bengt Gustafsson, Ulla Gerd Hartman, Dan Forssén, Eva Maria Estborn, Georg Eriksson, Britta Hedström, Torsten Franzén, Monica Gejrot, Börje Gullberg, Bure Engström, Arne Larsson och Barbro Larsson, av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. utbetalas ersättning med belopp, som skulle ha utgått därest lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar varit tillämplig å sjukdomsfallen, dock med de begränsningar som angivits i det föregående.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lars Lemne.